

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Activiteitenplan ontheffingaanvraag Wet natuurbescherming
gierzwaluw en huismus

Insulindesingel te Vlaardingen

Projectnummer 17-0324

www.starobv.nl

Activiteitenplan ontheffingaanvraag Wet natuurbescherming gierzwaluw en huismus

Insulindesingel te Vlaardingen

december 2017

Projectnummer: 17-0324

In opdracht van: KAW Architecten
Pelgrimsstraat 1
3029 BH Rotterdam

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Opgesteld door: Ir. E.J.F. Claassen

Inhoud

1	Inleiding.....	6
1.1	Aanleiding	6
2	Plangebied	7
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	7
3	Werkzaamheden en planning.....	8
3.1	Werkzaamheden	8
3.2	Planning werkzaamheden	8
4	Ecologisch onderzoek	9
4.1	Methode	9
4.2	Resultaten ecologisch onderzoek.....	9
5	Effecten werkzaamheden	11
5.1	Gierzwaluw	11
5.2	Huismus.....	11
6	Gunstige staat van instandhouding en wettelijk belang.....	12
6.1	Gunstige staat van instandhouding	12
6.2	Zorgvuldig handelen	12
6.3	Wettelijk belang	12
7	Maatregelen	14
7.1	Gierzwaluw	14
7.2	Huismus.....	15
8	Alternatieven.....	17
8.1	Locatie	17
8.2	Inrichting	17
8.3	Werkwijze	17
8.4	Planning.....	17
	Geraadpleegde bronnen	18
Bijlage 1	Notitie onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen.....	19
Bijlage 2	Kwetsbare perioden en planning maatregelen.....	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer Waterweg Wonen heeft het voornemen 183 (portiek)woningen aan de Billitonlaan en omgeving in Vlaardingen te renoveren. In verband hiermee is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten in deze woningen. Hieruit is gebleken dat in twee huizenblokken aan de Insulindesingel nesten van huismussen en gierzwaluwen aanwezig zijn. Als gevolg van de voorgenomen renovatie worden deze nestplaatsen verstoord of vernietigd. Hiervoor dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen en moeten maatregelen worden genomen.

Dit activiteitenplan is opgesteld ten behoeve van de aanvraag van de ontheffing van de Wet natuurbescherming voor de twee huizenblokken aan de Insulindesingel. In dit activiteitenplan wordt beschreven welke werkzaamheden worden uitgevoerd, de planning van de werkzaamheden, de aanwezige beschermde soorten, welke effecten optreden op de beschermde soorten, welke maatregelen hiervoor worden genomen en er wordt een alternatievenafweging beschreven.

2 Plangebied

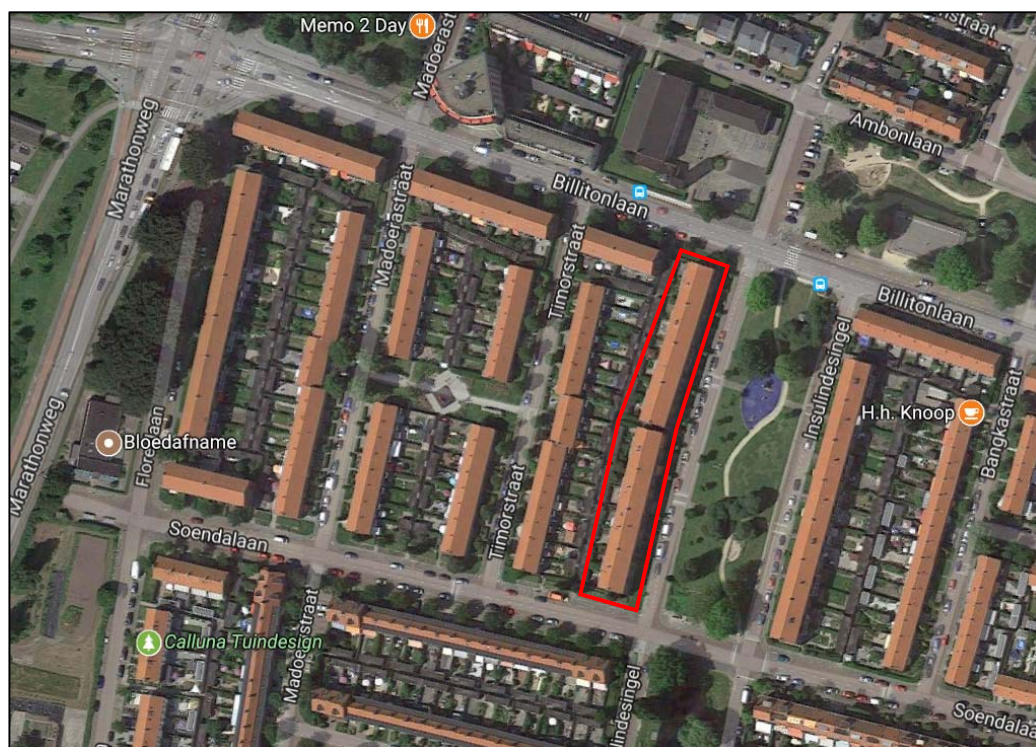
2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied waarvoor ontheffing wordt aangevraagd betreft de portiekwoningen aan de Insulindesingel in Vlaardingen. Het plangebied ligt aan de westzijde binnen de bebouwde kom van Vlaardingen. De gebouwen bestaan uit drie woonlagen en hebben met dakpannen bedekte daken. Aan de achterzijde van de woningen is een kleine tuin aanwezig en aan de voorzijde ligt een smalle groenstrook. Aan de Insulindesingel ligt een brede groenstrook met gazon en bomen.

De ligging van het plangebied in Vlaardingen is weergegeven in figuur 1 en de globale begrenzing in figuur 2.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode cirkel) (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (rood omlijnd) (bron: Google Maps)

3 Werkzaamheden en planning

3.1 Werkzaamheden

Waterweg Wonen heeft het voornemen de woningen in het plangebied te renoveren. Het gaat om het isoleren van gevel, vloer, dak en het afsluiten van de open portieken.

3.2 Planning werkzaamheden

In de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden de meest kwetsbare periode van gierzwaluwen en huismussen. Werkzaamheden aan woningen met nestplaatsen van gierzwaluw en huismus worden niet uitgevoerd in de meest kwetsbare periode van die soorten, tenzij die gebouwen ruim voor de meest kwetsbare periode ontoegankelijk/ongeschikt gemaakt zijn en er voldoende alternatieve verblijfplaatsen al voldoende lang (gewenningsperiode) aanwezig zijn.

Voordat aan gebouwen met nestplaatsen wordt gewerkt, worden de in de Kennisdocumenten genoemde gewenningsperiodes in acht genomen. Tijdelijke alternatieve voorzieningen worden ruim van tevoren in de buurt van de huidige verblijfplaatsen gerealiseerd.

In hoofdstuk 7 maatregelen wordt uitgebreider beschreven in welke periode werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

4 Ecologisch onderzoek

4.1 Methode

In de periode mei tot en met september 2017 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen. De onderzoeken hebben plaatsgevonden conform de Soortenstandaards en het Vleermuisprotocol 2017.

Ten aanzien van het vleermuisonderzoek is afgeweken van de meest optimale tussentijd tussen de onderzoeken in het voorjaar en het najaar. Afwijken was noodzakelijk in verband met ongunstige weersomstandigheden. De periode tussen de onderzoeken voldoet aan het minimum aantal dagen tussentijd dat in het vleermuisprotocol is beschreven.

De onderzoeksmethoden, de onderzoeksdata en tijdstippen staan beschreven in de notitie Resultaten onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen (Bijlage 1).

4.2 Resultaten ecologisch onderzoek

De resultaten van het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen staan beschreven in de notitie Resultaten onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen (Bijlage 1).

Bij het onderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Vleermuizen worden daarom niet verder behandeld in dit activiteitenplan.

Gierzwaluw

Bij het onderzoek zijn vier nestplaatsen van gierzwaluwen vastgesteld. Deze nestplaatsen zijn aanwezig aan de kopse kanten van de woningen Insulindesingel 53 en 55 en bevinden zich achter de kantpannen.

Aan de achterzijde van de woningen rond Billitonlaan 97 zijn laag vliegende, “gierende” vogels waargenomen. Op deze locatie zijn ook gierzwaluwen waargenomen die zich voor korte tijd vastklampten aan het gebouw. Dit wordt ook wel “bouncen” genoemd. Dit wil zeggen dat niet broedende vogels uit de populatie roepend een potentiële nestplaats aanvliegen en dan even aan de muur blijven hangen. Dit is bedoeld als check voor een lege nestplek. Op de locaties van dit vastklampen aan de Billitonlaan zijn geen bezette nestplekken vastgesteld.

Op grote hoogte boven het onderzoeksgebied en de omgeving is een groep van circa 30 – 35 gierzwaluwen aanwezig. Doordat deze dieren op grote hoogte foeragerend aanwezig zijn hebben ze geen binding met de gebouwen in het plangebied. Het aandeel niet-broedende vogels in een populatie is hoog. Deze vogels houden zich hoog in de lucht op.

Huismus

Op twee locaties aan de achterzijde van de woningen aan de Insulindesingel zijn nesten van huismus vastgesteld. Dit betreft de huisnummers 51 en 55. Deze nesten bevinden zich onder de onderste dakpannen.

In de dakgoot van de woningen Insulindesingel 47 achterzijde en 53 voorzijde zijn mannetjes waargenomen die territoriaal gedrag vertoonden. Uit dit gedrag kan worden afgeleid dat er nesten in de directe omgeving aanwezig moeten zijn.

Buiten het plangebied zijn aan de achterzijde van de woningen aan de Timorstraat nesten vastgesteld. In de tuinen bij deze woningen is een verzamelplaats/foerageerplaats van huismussen vastgesteld.

5 Effecten werkzaamheden

5.1 Gierzwaluw

Foerageergebied

Op grote hoogte boven het onderzoeksgebied en de omgeving is een groep van circa 30 – 35 gierzwaluwen aanwezig. Doordat deze dieren op grote hoogte foeragerend aanwezig zijn hebben ze geen binding met de gebouwen in het plangebied. De voorgenomen werkzaamheden hebben zodoende geen negatieve effecten tot gevolg op het foerageergebied.

Nestplekken

In het plangebied zijn vier nesten van gierzwaluwen vastgesteld. De voorgenomen werkzaamheden, met name werkzaamheden aan daken, hebben tot gevolg dat deze nesten worden verstoord of vernietigd.

Door het nemen van mitigerende maatregelen (zie hoofdstuk 7) wordt ervoor gezorgd dat nestplekken van gierzwaluwen in het gebied aanwezig blijven. De ecologische functie van het gebied voor gierzwaluwen blijft zodoende behouden.

5.2 Huismus

Foerageergebied

In de tuinen grenzend aan het plangebied is een verzamelplaats/foerageergebied van huismus vastgesteld. De voorgenomen werkzaamheden hebben alleen betrekking op de gebouwen in het plangebied. Derhalve treden geen negatieve effecten op ten aanzien van het foerageergebied en de verzamelplaats.

Nestplekken

In het plangebied zijn vier nestlocaties van huismussen vastgesteld. De voorgenomen werkzaamheden, met name aan de daken, hebben tot gevolg dat deze nesten worden verstoord of vernietigd.

Door het nemen van mitigerende maatregelen (zie hoofdstuk 7) wordt ervoor gezorgd dat nestplekken van huismussen in het gebied aanwezig blijven. De ecologische functie van het gebied voor huismussen blijft zodoende behouden.

6 Gunstige staat van instandhouding en wettelijk belang

6.1 Gunstige staat van instandhouding

De voorgenomen werkzaamheden mogen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw en de huismus.

De aangetroffen beschermde soorten huismus en gierzwaluw vormen geen populatie op zichzelf, maar maken deel uit van een metapopulatie die de hele bebouwde kom van Vlaardingen omvat. Uit gegevens van Waarneming.nl blijkt dat de huismus en gierzwaluw verspreid over heel Vlaardingen voorkomen. De lokale staat van instandhouding is zodoende gunstig te noemen.

Door het aanbrengen van tijdelijke en permanente voorzieningen zijn er geen negatieve effecten te verwachten op de gunstige staat van instandhouding van de soorten. De ecologische functies van het gebied blijft hierdoor behouden en het gebied blijft zodoende geschikt habitat. Doordat het gebied geschikt blijft als habitat voor huismus en gierzwaluw hebben de werkzaamheden geen negatief effect op het verspreidingsgebied van de soorten.

6.2 Zorgvuldig handelen

Invulling aan zorgvuldig handelen ten aanzien van huismus en gierzwaluw wordt gegeven door de werkzaamheden zo te plannen dat er zo min mogelijk werk wordt uitgevoerd dat effect kan hebben op de nestplekken in de meest kwetsbare perioden. Met deze uitvoering in combinatie met het vroegtijdig aanbrengen van tijdelijke voorzieningen, wordt zorgvuldig gewerkt.

6.3 Wettelijk belang

De voorgenomen werkzaamheden dienen het wettelijk belang “volksgezondheid”.

Door de isolerende maatregelen die worden getroffen wordt een hoger energielabel behaald. Hierdoor besparen bewoners energie en wordt het wooncomfort vergroot. Voor de woningen is een geldig energielabel verplicht. Het Energielabel laat de energieprestatie van de woning zien en maakt duidelijk welke energiebesparende maatregelen nog mogelijk zijn. De te nemen maatregelen dragen bij aan een comfortabele, energiezuinige en betaalbare woning.

Het Energielabel voor woningen is een tool die bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen die vastgelegd zijn in het Energieakkoord. Dit akkoord heeft het kabinet gesloten met diverse belanghebbende met als doel een duurzame energievoorziening in Nederland. Met het label wordt voldaan aan de Europese regelgeving en dragen we bij aan de Europese klimaatdoelen voor 2020.

Om te komen tot een hoger energielabel is het noodzakelijk om de isolerende maatregelen aan de woningen uit te voeren. Naast het thermisch comfort zijn de maatregelen ook evident om een gezond binnenklimaat te realiseren.

Het verbeteren van het binnenmilieu van woningen is één van de speerpunten uit de nationale aanpak Milieu en Gezondheid van de overheid. Door het onderhoud zullen de woningen technisch in betere staat verkeren en beter geïsoleerd zijn. Door het isoleren van woningen en het verbeteren van de ventilatie kunnen enerzijds de energielasten sterk verlaagd worden en anderzijds het comfort en het binnenmilieu verbeterd worden. Dit project draagt daarmee bij aan de verbetering van de volksgezondheid door de woningen dusdanig te isoleren dat vocht en tocht in huis beperkt worden.

7 Maatregelen

In dit hoofdstuk staat beschreven welke maatregelen worden genomen om de functionaliteit van het plangebied voor huismus en gierzwaluw te handhaven en invulling te geven aan de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming.

7.1 Gierzwaluw

In bijlage 2 is een tabel weergegeven waarin de kwetsbare perioden van de gierzwaluw zijn weergegeven, evenals de planning van de uit te voeren maatregelen. Deze tabel geeft in een kalender weer wat hieronder in tekst is beschreven.

Realiseren tijdelijke vervangende verblijfplaatsen gierzwaluw

- + Per aan te tasten nestplaats worden 5 vervangende verblijfplaatsen aangebracht. Voor de 4 aanwezige nestplaatsen worden dus 20 vervangende nestplaatsen voor gierzwaluw aangebracht.
- + De vervangende verblijfplaatsen moeten zijn aangebracht voordat de gierzwaluwen terugkeren uit het zuiden (half april).
- + De vervangende verblijfplaatsen worden zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke nestplaatsen aangebracht, bij voorkeur aan hetzelfde huizenblok op een kopgevel. Wanneer het niet mogelijk is de tijdelijke vervangende verblijfplaatsen aan hetzelfde huizenblok aan te brengen wordt een locatie gezocht op zo kort mogelijke afstand, maar binnen 200 meter van de huidige nestplaats.
- + De tijdelijke vervangende verblijfplaatsen worden op minimaal drie meter hoogte aangebracht. Er dient een vrije aanliegroute naar de vervangende verblijfplaats te zijn.
- + Als tijdelijke vervangende verblijfplaats wordt een gierzwaluwnestkast op de gevel aangebracht. Een kast die voor dit doel geschikt is, is bijvoorbeeld de nestkast gierzwaluw woodstone madrid van Vivara (<https://www.vivara.nl/nestkast-gierzwaluw-woodstone-madrid.html>).

Werken buiten de kwetsbare periode

- + De werkzaamheden die effect hebben op nestplaatsen van gierzwaluw worden bij voorkeur uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van gierzwaluw, de voortplantingsperiode (half april tot half augustus).
- + Derhalve worden de werkzaamheden die effect hebben op nestplaatsen van gierzwaluw uitgevoerd in de periode half augustus tot april.
- + Wanneer het niet mogelijk is de werkzaamheden die effect hebben op nestplaatsen van gierzwaluw in deze periode uit te voeren, worden de nestplekken voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt (zie hieronder).

Ongeschikt maken verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden

- + Voordat de gierzwaluwen terugkeren uit het zuiden (half april) worden de oorspronkelijke nestplekken ongeschikt gemaakt. Dit om te voorkomen dat gierzwaluwen het nest kunnen gebruiken ten tijde van de werkzaamheden.
- + Het ongeschikt maken gebeurt pas nadat de vervangende verblijfplaatsen zijn aangebracht.
- + Het ongeschikt maken gebeurt door de nestopeningen dicht te maken. De nestopeningen bevinden zich aan de kopgevel achter de kantpannen.

Realiseren permanente verblijfplaatsen voor gierzwaluw

- + In de eindsituatie worden per aan te tasten nestplaats minimaal 5 nieuwe permanente verblijfplaatsen aangebracht. Voor de 4 aanwezige nestplaatsen worden dus 20 nieuwe permanente verblijfplaatsen voor gierzwaluw aangebracht.
- + Een deel van de nieuwe permanente verblijfplaatsen wordt bij voorkeur aan dezelfde kopgevel aangebracht als de oorspronkelijke nestplaatsen. De overige nieuwe permanente verblijfplaatsen worden zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke nestplaatsen aangebracht, bij voorkeur aan hetzelfde huizenblok op een kopgevel. Wanneer het niet mogelijk is de nieuwe permanente verblijfplaatsen aan hetzelfde huizenblok aan te brengen wordt een locatie gezocht op zo kort mogelijke afstand, maar binnen 200 meter van de huidige nestplaats.
- + De nieuwe permanente verblijfplaatsen worden op minimaal drie meter hoogte aangebracht. Er dient een vrije aanvliegroute naar de nieuwe permanente verblijfplaatsen te zijn.
- + Als nieuwe permanente verblijfplaatsen worden bij voorkeur gierzwaluwnestkasten gebruikt die in de gevel worden ingebouwd. Een kast die voor dit doel geschikt is, is bijvoorbeeld de gierzwaluwnestkast nr 16 met invlieggat aan de onderkant van Waveka (<https://www.waveka.nl/vogel/gierzwaluwkasten/gierzwaluw-inbouwkast-nr-16-met-invlieggat-aan-onderkant.html>).

7.2 Huismus

In bijlage 2 is een tabel weergegeven waarin de kwetsbare perioden van de huismus zijn weergegeven, evenals de planning van de uit te voeren maatregelen. Deze tabel geeft in een kalender weer wat hieronder in tekst is beschreven.

Realiseren tijdelijke vervangende verblijfplaatsen huismussen

- + Per aan te tasten nestplaats worden 2 tijdelijke vervangende verblijfplaatsen aangebracht. Voor de 4 aanwezige nestplaatsen worden dus minimaal 8 tijdelijke vervangende verblijfplaatsen aangebracht.
- + De tijdelijke vervangende verblijfplaatsen dienen minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen.
- + De tijdelijke vervangende verblijfplaatsen worden zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke nestplaatsen gerealiseerd, bij voorkeur aan hetzelfde huizenblok. Wanneer het niet mogelijk is de tijdelijke vervangende verblijfplaatsen aan hetzelfde huizenblok aan te brengen wordt een locatie gezocht op zo kort mogelijke afstand, maar binnen 200 meter van de huidige nestplaats.
- + Er dienen meerdere nestplekken bij elkaar aangeboden te worden. De openingen moeten minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen.
- + De tijdelijke vervangende verblijfplaatsen dienen op minimaal 3 meter hoogte te worden geplaatst. Bij voorkeur met een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot.
- + Als tijdelijke vervangende verblijfplaats wordt een huismusnestkast op de gevel aangebracht. Een kast die voor dit doel geschikt is, is bijvoorbeeld de drievoudige nestkast mus van Vivara (<https://www.vivara.nl/nestkast-mus.html>).

Werken buiten de kwetsbare periode

- + De werkzaamheden die effect hebben op nesten van huismussen worden bij voorkeur uitgevoerd buiten de meest kwetsbare periode van de huismus, de voortplantingsperiode (maart tot en met augustus).
- + Derhalve worden de werkzaamheden die effect hebben op nesten van huismussen uitgevoerd in de periode september tot en met februari. Binnen deze periode wordt echter niet gewerkt tijdens vorstperioden.
- + Wanneer het niet mogelijk is de werkzaamheden die effect hebben op nesten van huismussen in deze periode uit te voeren, worden de nestplekken voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt (zie hieronder).

Ongeschikt maken verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden

- + Minimaal twee weken voorafgaand aan de werkzaamheden die effect hebben op nesten van huismussen, worden de nestplekken ongeschikt gemaakt. Dit om te voorkomen dat de nesten bewoond zijn tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.
- + Het ongeschikt maken gebeurt na de gewenningsperiode van 3 maanden voor de tijdelijke vervangende verblijfplaatsen en buiten de voortplantingsperiode (maart t/m augustus). Tevens wordt het ongeschikt maken buiten vorstperioden uitgevoerd.
- + Het ongeschikt maken van de nestplaatsen gebeurt door ter plaatse van de nestplaatsen de onderste rij dakpannen te verwijderen of de ruimte onder de onderste rij dakpannen op te vullen.

Realiseren permanente verblijfplaatsen huismussen

- + In de eindsituatie worden per aan te tasten nestplaats minimaal twee nieuwe permanente nestplaatsen aangebracht. Voor de 4 aanwezige nestplaatsen worden dus minimaal 8 nieuwe permanente nestplaatsen aangebracht.
- + De permanente nieuwe nestplaatsen worden aan hetzelfde huizenblok aangebracht als waar de oorspronkelijke nestplaatsen zich bevinden.
- + De permanente nieuwe nestplaatsen moeten overeen komen met de oorspronkelijke nestplekken die zich onder de onderste rij dakpannen bevinden. Daarom is het toepassen van vogelvides een passende voorziening. Ook is het mogelijk op een andere manier de ruimte onder de onderste dakpannen toegankelijk te maken voor huismussen, bijvoorbeeld door het vogelschroot hoger enkele panlatten hoger te plaatsen. Het geschikt maken van de onderste rij dakpannen voor nestplaatsen van huismus heeft de voorkeur boven het aanbrengen van permanente nestkasten, aangezien op deze wijze het aantal potentiële nestplekken maximaal vergroot wordt (ver boven de benodigde compensatiefactor 2).

8 Alternatieven

8.1 Locatie

De voorgenomen werkzaamheden zijn specifiek voor de in deze ontheffing aangevraagde woningen. Alternatieven voor de locatie van de werkzaamheden zijn daarom niet aan de orde.

8.2 Inrichting

De in dit activiteitenplan beschreven maatregelen zijn optimaal afgestemd op de aanwezige beschermde soorten gierzwaluw en huismus. Een alternatieve inrichting biedt geen meerwaarde.

8.3 Werkwijze

De in dit activiteitenplan beschreven werkwijze is geoptimaliseerd voor de aanwezige beschermde soorten gierzwaluw en huismus. Zo worden de werkzaamheden dermate gepland dat ze worden uitgevoerd buiten de meest kwetsbare periode, zodat individuele dieren er de minste verstoring van ondervinden.

8.4 Planning

Zoals in dit activiteitenplan beschreven worden de werkzaamheden uitgevoerd buiten de meest kwetsbare periode van de huismus en gierzwaluw. Daarmee is de planning van de werkzaamheden geoptimaliseerd voor de aanwezige beschermde soorten. Wanneer werken buiten de meest kwetsbare periode niet mogelijk is, is in de maatregelen vastgelegd dat voorafgaand aan de werkzaamheden de oorspronkelijke nestplaatsen van huismus en gierzwaluw ongeschikt gemaakt moeten worden, met inachtneming van de gewenningsperiode voor alternatieve voorzieningen.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bij12, 2017. Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017
- + Bij 12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw, *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017
- + Staro Natuur en Buitengebied, 2017. Resultaten onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. Portiekwoningen Soendalaan-Billitonstraat e.o. te Vlaardingen. Projectnummer 17-0148, in opdracht van BIK Bouw bv. Staro Natuur en Buitengebied, Gemert.

Internet

- + www.waarneming.nl

Bijlage 1   Notitie onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen

Resultaten onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen

Portiekwoningen Soendalaan-Billitonstraat e.o. te Vlaardingen

Datum : 3 november 2017
Projectnummer : 17-0148
Opdrachtgever : BIK bouw bv
Opgesteld door : E.J.F. Claassen
Kwaliteitscontrole : N. Arts – Smits

Kader

Initiatiefnemer is voornemens werkzaamheden uit te voeren aan 12 portiekwoningen aan de Soendalaan en 183 portiekwoningen aan de Billitonstraat en omgeving te Vlaardingen. Op basis van foto's (Google streetview) is beoordeeld dat de gebouwen mogelijkheden bieden voor verblijfplaatsen van vleermuizen, nestplaatsen van gierzwaluwen en nestplaatsen van huismussen. Om eventuele overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen, is een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen in het plangebied. In deze notitie worden de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

Figuur 1. Globale begrenzing plangebied

Methode

Hieronder wordt per onderzochte soortgroep de gehanteerde onderzoeksmethode beschreven. Tabel 1 geeft een overzicht van de bezoekdata, onderzochte soortgroep(en), het moment op de dag en de weersomstandigheden.

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2017 van het Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en de Gegevensautoriteit Natuur. Om de functies van het gebied en de gebouwen voor vleermuizen vast te stellen zijn vijf inventarisatieronden uitgevoerd. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van batdetectors (Petterson D240x) en opname apparatuur.

Op 11 juni, 27 juni en 6 juli en 2017 hebben veldbezoeken plaatsgevonden om mogelijke kraamkolonie- en zomerverblijven van vleermuizen in of aan de gebouwen te kunnen vaststellen. Op 2 september en 17 september 2017 zijn onderzoeken uitgevoerd naar mogelijk aanwezige paarverblijven en zwermgedrag dat een winterverblijfplaats van vleermuizen kan indiceren. Naast mogelijke verblijfplaatsen zijn ook alle andere functionaliteiten van het onderzoeksgebied voor vleermuizen onderzocht. De veldbezoeken naar kraamkolonie- en zomerverblijven hebben plaatsgevonden met vier onderzoekers. De veldbezoeken naar paarverblijven zijn uitgevoerd door twee onderzoekers. In tabel 1 zijn de data van de veldbezoeken en de weersomstandigheden weergegeven.

Gierzwaluwen

Er zijn drie veldbezoeken uitgevoerd specifiek gericht op gierzwaluwen. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op 11 en 27 juni en 7 juli 2017. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in de Soortenstandaard gierzwaluw (RVO, 2014). Bij het onderzoek naar gierzwaluwen is gelet op de aanwezigheid van rondvliegende gierzwaluwen in de omgeving van de betreffende panden. Het gedrag van aanwezige gierzwaluwen is bestudeerd om te kunnen vaststellen of nestplekken van de vogels zich bevinden in de woningen in het onderzoeksgebied. De weersomstandigheden en de data van de veldbezoeken zijn weergegeven in tabel 1.

Huismussen

Er zijn vier veldbezoeken uitgevoerd specifiek gericht op huismussen. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op 11 mei, 21 mei, 4 juni, 18 juni 2017. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in de Soortenstandaard huismus (RVO, 2014a). Bij het onderzoek naar huismussen is gelet op de aanwezigheid van huismussen in de omgeving van de betreffende panden. Het gedrag van aanwezige huismussen is bestudeerd om te kunnen vaststellen of nestplekken van de vogels zich bevinden in de woningen in het onderzoeksgebied. De weersomstandigheden en de data van de veldbezoeken zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1. Overzicht veldbezoeken en weersomstandigheden.

Soort onderzoek	datum	tijd (van - tot)	bewolking	temp	neerslag	wind
Vleermuizen	11-6-2017	22.00 – 00.00	Helder	22	droog	matig
Vleermuizen	27-6-2017	23.00 – 01.00	Licht bewolkt	18	droog	matig
Vleermuizen	6-7-2017	03.30 – 05.30	Helder	14	droog	zwak
Vleermuizen	2-9-2017	21.00 – 23.00	Licht bewolkt	17	droog	matig
Vleermuizen	17-9-2017	21.00 – 23.00	Helder	14	droog	zwak
Gierzwaluwen	11-6-2017	21.00 – 22.30	Helder	22	droog	matig
Gierzwaluwen	27-6-2017	21.00 – 22.30	Licht bewolkt	18	droog	matig
Gierzwaluwen	7-7-2017	21.00 – 22.30	Helder	20	droog	zwak
Huismussen	11-5-2017	08.00 – 10.00	Helder	16	droog	zwak
Huismussen	21-5-2017	08.00 – 10.00	Helder	15	droog	zwak
Huismussen	4-6-2017	06.30 – 08.00	Licht bewolkt	17	droog	matig
Huismussen	18-6-2017	06.30 – 08.00	helder	17	droog	zwak

Resultaten Vleermuizen

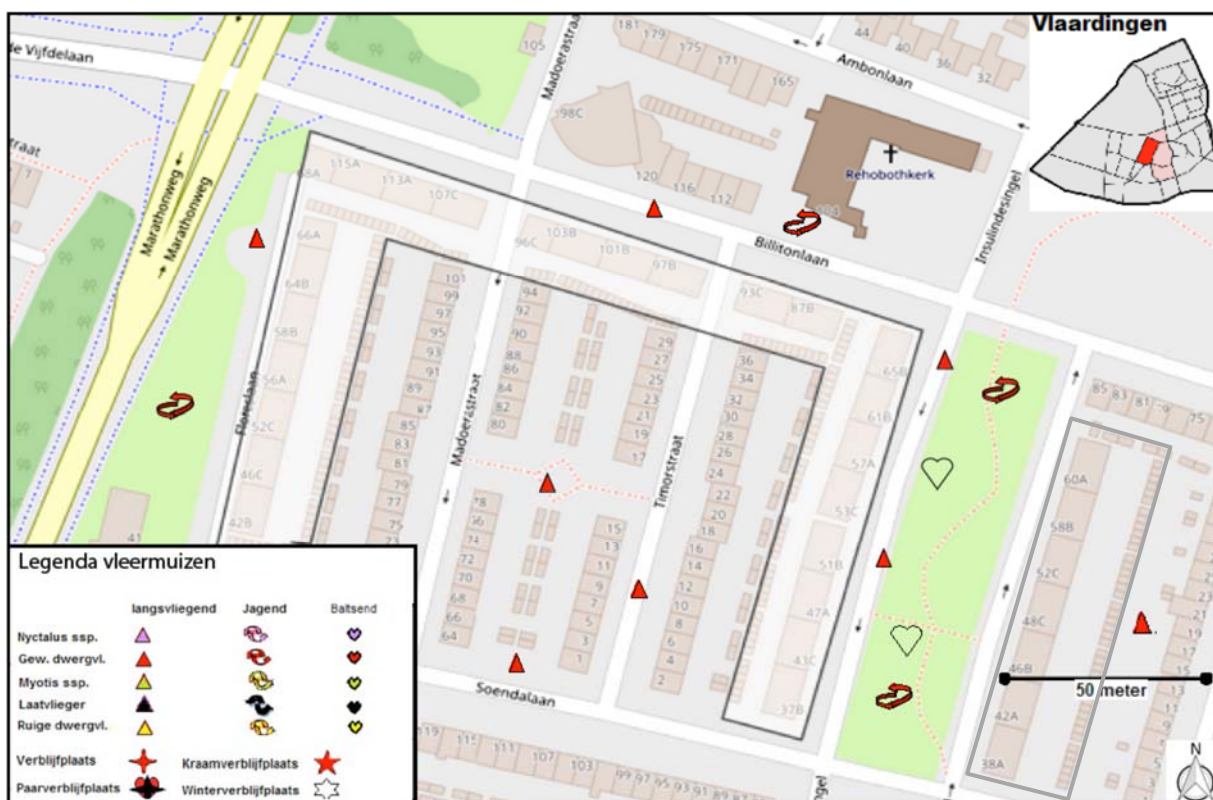
Tijdens het onderzoek is in het plangebied en de omgeving daarvan de aanwezigheid vastgesteld van vleermuizen van de soort gewone dwergvleermuis. De vleermuisactiviteit in het onderzoeksgebied was gedurende alle inventarisatierondes laag. Waarnemingen van vleermuizen zijn weergegeven in figuur 2.

Functionies

De groenstroken ten westen van het plangebied en de groenstrook aan de Insulindesingel functioneren als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis. Tevens is foerageergebied vastgesteld bij de kerk ten noorden van het plangebied.

Verspreid over het onderzoeksgebied zijn overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Een duidelijke, belangrijke vliegroute is niet vastgesteld.

In de woningen binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Op twee locaties in de groenstrook aan de Insulindesingel zijn baltende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze mannetjes roepen in de vlucht om vrouwtjes naar de paarverblijfplaats te lokken. De baltende mannetjes hebben een vast territorium waar ze in vaste routes vliegen. Binnen het territorium bevindt zich de paarverblijfplaats. Uit het gedrag van de waargenomen baltende mannetjes kan worden afgeleid dat de paarverblijfplaatsen zich in bomen in de groenstrook moeten bevinden. Gezien het vlieggedrag is uit te sluiten dat de paarverblijfplaatsen zich in de woningen in het onderzoeksgebied bevinden.

Figuur 2. Waarnemingen vleermuizen

Resultaten gierzwaluw

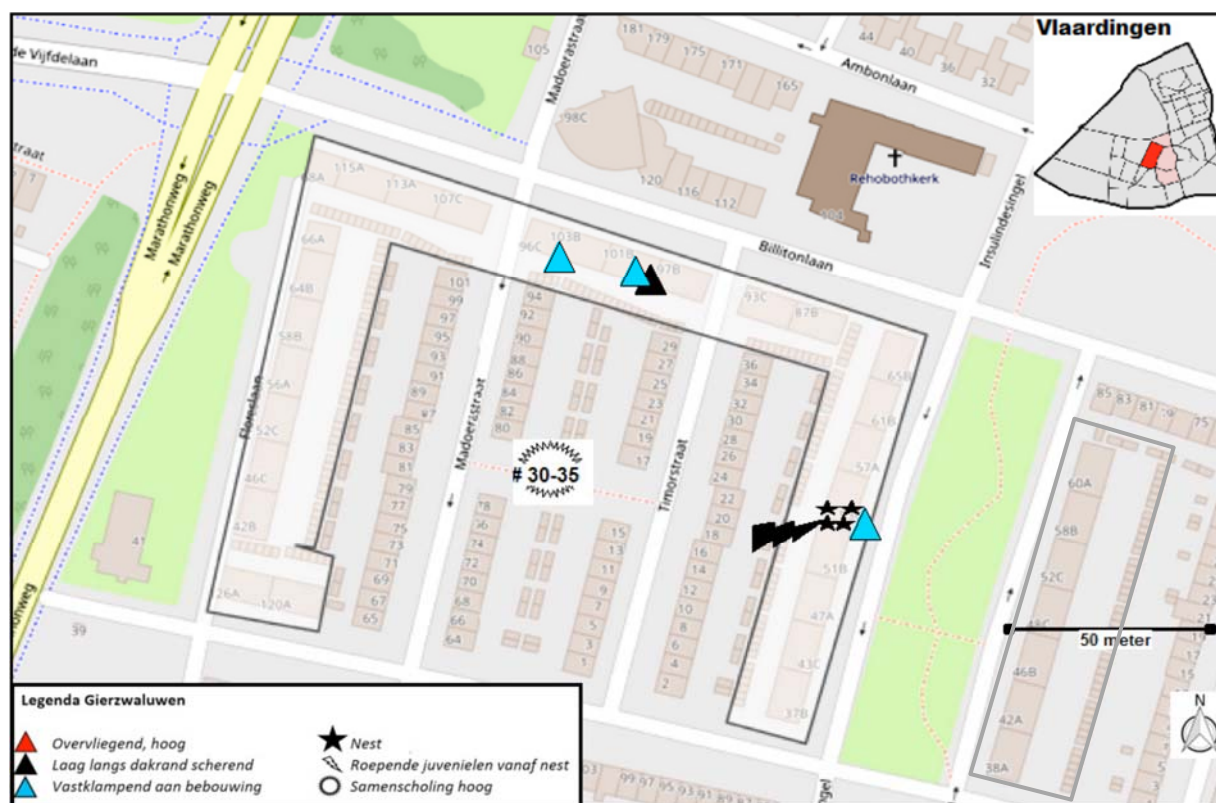
Tijdens het onderzoek is de aanwezigheid van gierzwaluwen vastgesteld in het plangebied en de omgeving daarvan. De waarnemingen zijn weergegeven in figuur 3.

Op één locatie in het onderzoeksgebied zijn nesten van gierzwaluwen vastgesteld. Dit betreft de kopse kanten van een rij woningen aan de Insulindesingel. Op nr. 53 en nr. 55 zijn aan iedere gevel twee nesten vastgesteld achter de kantpannen.

Nabij de locatie van deze nesten werden laag vliegende, “gierende”, vogels waargenomen. Dit gedrag is verder alleen waargenomen ter hoogte van Billitonlaan 97, aan de achterzijde van de woningen. Omdat verder in de wijk weinig tot geen laag vliegende, “gierende”, dieren waren, zijn de locaties aan de Billitonlaan en Insulindesingel nauwkeurig onderzocht.

Op beide locaties zijn ook gierzwaluwen waargenomen die zich voor korte tijd vastklampen aan het gebouw. Dit wordt ook wel “bouncen” genoemd. Dit wil zeggen dat niet broedende vogels uit de populatie roepend een potentiële nestplaats aanvliegen en dan even aan de muur blijven hangen. Dit is bedoeld als check voor een lege nestplek. Op de locaties van dit vastklampen aan de Billitonlaan zijn geen bezette nestplekken vastgesteld.

Op grote hoogte boven het onderzoeksgebied en de omgeving is een groep van circa 30 – 35 gierzwaluwen aanwezig. Doordat deze dieren op grote hoogte foeragerend aanwezig zijn hebben ze geen binding met de gebouwen in het plangebied. Het aandeel niet-broedende vogels in een populatie is hoog. Deze vogels houden zich hoog in de lucht op.

Figuur 3. Waarnemingen gierzwaluwen

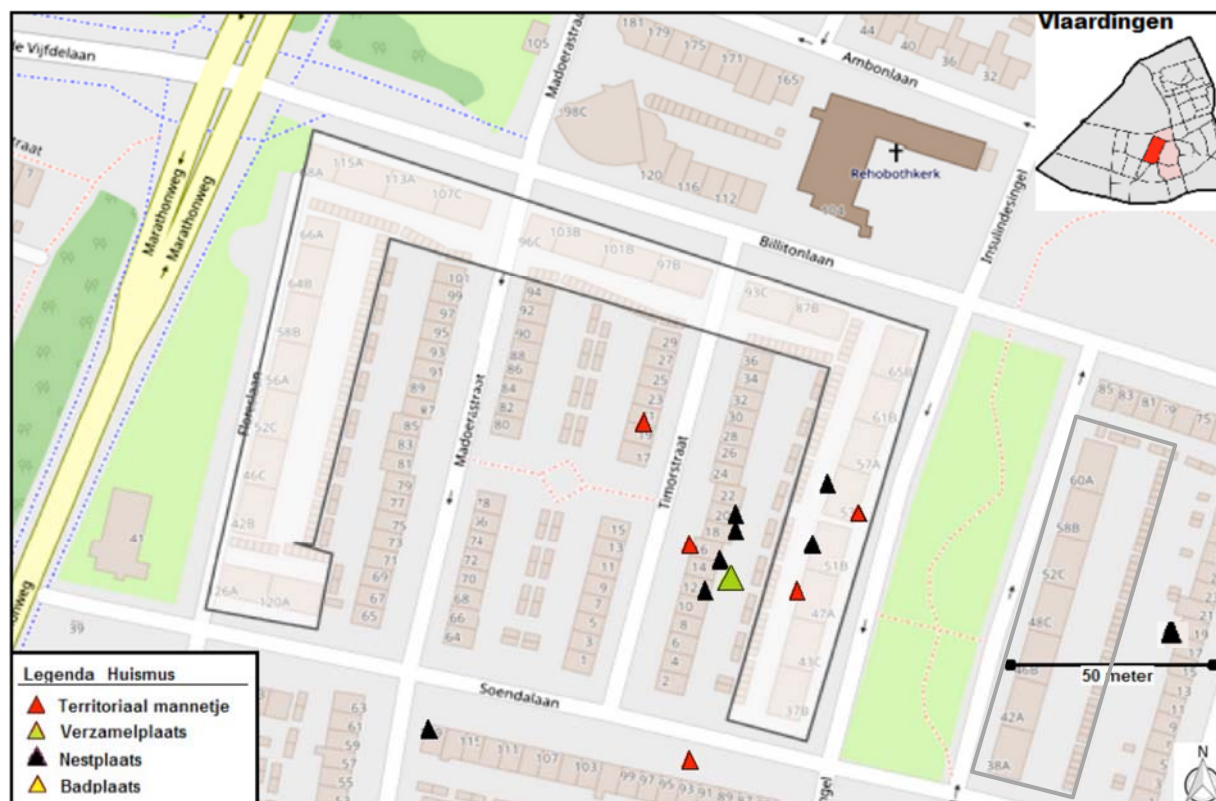
Resultaten huismus

De nestlocaties die bij het onderzoek zijn vastgesteld zijn weergegeven in figuur 4. Soms zijn daadwerkelijk de nesten gezien, in andere gevallen is de nestlocatie vastgesteld op basis van het gedrag van de dieren.

Op twee locaties aan de achterzijde van de woningen aan de Insulindesingel zijn nesten van huismus vastgesteld. Dit betreft de huisnummers 51 en 55. Deze nesten bevinden zich onder de onderste dakpannen.

In de dakgoot van de woningen Insulindesingel 47 achterzijde en 53 voorzijde zijn mannetjes waargenomen die territoriaal gedrag vertoonden. Uit dit gedrag kan worden afgeleid dat er nesten in de directe omgeving aanwezig moeten zijn.

Buiten het plangebied zijn aan de achterzijde van woningen aan de Timorstraat nesten vastgesteld. In de tuinen bij deze woningen is een verzamelplaats/foerageerplaats van huismussen vastgesteld. Ook aan de achterzijde van een woning aan de Bangkoklaan (nr 17) en aan de woning Soendalaan 119 is een nest vastgesteld.

Figuur 4. Waarnemingen huismussen

Effectbeoordeling

Vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld in de woningen in het plangebied. De voorgenomen werkzaamheden hebben zodoende geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen.

De functies van foerageergebied en paarverblijf van gewone dwergvleermuis in de groenstroken aan de Insulindesingel en ten westen van het plangebied worden niet negatief beïnvloed door de voorgenomen werkzaamheden. Deze werkzaamheden hebben alleen betrekking op de gebouwen in het plangebied.

Gierzwaluwen

In het plangebied zijn vier nesten van gierzwaluwen vastgesteld. De nesten van gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. De voorgenomen werkzaamheden, met name werkzaamheden aan daken, kunnen tot gevolg hebben dat deze nesten worden verstoord of vernietigd. Dit betekent een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (art. 3.1 lid 2).

Gierzwaluwen foerageren hoog in de lucht boven het onderzoeksgebied. De werkzaamheden aan de gebouwen hebben hierop geen invloed.

Huismussen

In het plangebied zijn vier nestlocaties van huismussen vastgesteld. De nesten van huismus zijn jaarrond beschermd. De voorgenomen werkzaamheden, met name aan daken, kunnen tot gevolg hebben dat deze nestlocaties worden verstoord of vernietigd. Dit betekent een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (art. 3.1 lid 2).

De nestlocaties die in woningen buiten het plangebied zijn vastgesteld ondervinden geen negatieve effecten van de werkzaamheden. De werkzaamheden hebben namelijk alleen betrekking op de gebouwen in het plangebied. Derhalve hebben de werkzaamheden geen invloed op foerageergebied en de verzamelplaats in tuinen grenzend aan het plangebied.

Conclusie

Vleermuizen

De gebouwen in het plangebied hebben geen functie voor vleermuizen. Doordat de werkzaamheden alleen betrekking hebben op de gebouwen in het plangebied worden de functies van foerageergebied en paarverblijf van gewone dwergvleermuis in de groenstroken aan de Insulindesingel en ten westen van het plangebied niet negatief beïnvloed.

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen werkzaamheden niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming leiden ten aanzien van vleermuizen.

Gierzwaluwen

In het plangebied zijn in totaal vier nesten van gierzwaluwen vastgesteld: twee nesten aan Insulindesingel 53 en twee nesten aan Insulindesingel 55. Deze nesten bevinden zich aan de kopse gevel van een rij woningen achter de kantpannen. De nesten van gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. De voorgenomen werkzaamheden, met name werkzaamheden aan daken, kunnen tot gevolg hebben dat deze nesten worden verstoord of vernietigd. Dit betekent een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (art. 3.1 lid 2).

Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd, dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen en dienen maatregelen te zijn genomen. Deze maatregelen bestaan uit het aanbrengen van alternatieve voorzieningen voor de gierzwaluwen en werken buiten de kwetsbare

broedperiode. Na afloop van de werkzaamheden dienen weer permanente nestmogelijkheden voor gierzwaluwen aanwezig te zijn op of dichtbij de huidige nestlocaties.

Huismussen

Bij het onderzoek zijn vier nestlocaties van huismussen vastgesteld: drie nestlocaties aan de achterzijde van de woningen Insulindesingel 47, 51 en 55 en één aan de voorzijde van Insulindesingel 53. De nesten van huismussen zijn jaarrond beschermd. De voorgenomen werkzaamheden, met name aan daken, kunnen tot gevolg hebben dat deze nestlocaties worden verstoord of vernietigd. Dit betekent een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (art. 3.1 lid 2).

Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd, dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen en dienen maatregelen te zijn genomen. Deze maatregelen bestaan uit het aanbrengen van alternatieve voorzieningen voor de huismussen en met het uitvoeren van de werkzaamheden rekening houden met de kwetsbare perioden van de huismus. Na afloop van de werkzaamheden dienen weer permanente nestmogelijkheden voor huismussen aanwezig te zijn op of dichtbij de huidige nestlocaties.

Literatuur

- + Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gierzwaluw. Versie 2.0, december 2014.
- + Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014a. Soortenstandaard huismus. Versie 2.0, december 2014.
- + Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Bijlage 2 Kwetsbare perioden en planning maatregelen

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Kwetsbare perioden huismus												
voortplaningsperiode												
koude periode (alleen bij vorst)												
Maatregelen												
aanbrengen tijdelijke vervangende verblijfplaatsen												
minimale gewenningsperiode (3 maanden)												
mogelijkheid ongeschikt maken huidige verblijfplaatsen	indien geen vorst											indien geen vorst

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Kwetsbare perioden gierzwaluw												
voortplaningsperiode												
Maatregelen												
aanbrengen (tijdelijke) vervangende verblijfplaatsen												
mogelijkheid ongeschikt maken huidige verblijfplaatsen												

Legenda maatregelen

- geen maatregelen uitvoeren
- uitvoeren maatregelen mogelijk
- uitvoeren maatregelen onder voorwaarden mogelijk